МАХСУС ФАНЛАРНИ ЎҚИТИШ МЕТОДИКАСИ
фанидан
ДАСТУР

Олий таълимнинг 340000 – “Бизнес ва бошқарув” таълим соҳасидаги:

5А340607 – «Халқаро молиявий бозорлардаги операциялар»;

5А340608 – «Қимматли қоғозлар ва биржа иши»;

5А340614 – «Инвестициялар бозорларини бошқариш»; магистратура мутахассисликлари учун

Тузувчи: доц. Ш.Ш. Шохаъзамий.

Тақризчилар: доц. А.С. Исмаилов,
доц. Ф.Т. Адилов.

Дастурда фаннинг назарий, услубий ва амалий мавзулари ва уларни ўргатиш масалалари етарли ёритилган. Фанни ўрганиш замонавий педагогик, ўқув - услубий, илмий ва амалий технологияларга асосланади. Дастур иқтисодий йўналишдаги магистратура талабаларини ўқитишга мўлжалланган.

В программе в достаточной мере освещены теоретические, методологические и практические темы и вопросы преподавания дисциплины. Изучение дисциплины в рамках программы основывается на современных педагогических, учебно - методических, научных и

практических технологиях. Программа предназначена для обучения студентов магистратуры экономических направлений.

Theoretical, methodological, practical themes and issues of the discipline were sufficiently stated in the program. According to the program, studies of the discipline are based on the up - to - date pedagogical, educational, methodological, scientific, and practical technologies. The program is designed for tuition of graduate students' of economical directions.

Дастур Тошкент Молия институти Илмий Кенгашида муҳокама қилинган ва нашрга тавсия қилинган (25 апрель 2002 йил 9 - сонли баённома)

1. СЎЗ БОШИ

Ушбу дастурда «Махсус фанларни ўқитиш методикаси» фанининг назарий, услубий ва амалий мавзулари ва масалаларини ўз ичига олган бўлиб, фанни ўрганишнинг замонавий педагогик, ўқув - услубий, илмий ва амалий технологиялари баён этилган.

Ўқитишнинг мақсади ва вазифаси, ҳамда бошқа фанлар билан ўзаро боғлиқлиги

Ўқитишнинг мақсади магистратура талабаларига махсус фанларни ўқитиш методикаси соҳаси бўйича умумлаштирилган назарий, методологик ва амалий билим ва кўникмаларини бериш ҳисобланади.

Ўқитишнинг вазифаси магистратура талабаларини махсус фанларни ўқитиш методикаси соҳаси бўйича илмий - тадқиқот, илмий - педагогик ва амалий - ишлаб чиқариш фаолиятга тайёрлашдан иборат.

«Махсус фанларни ўқитиш методикаси» фани магистратуранинг 5А340607 – «Халқаро молиявий бозорлардаги операциялар», 5А340608 – «Қимматли қоғозлар ва биржа иши», 5А340614 – «Инвестициялар бозорларини бошқариш» мутахассисликларини асосий фанларидан бири бўлиб, бу фан кўрсатилган йўналишлар доирасидаги бошқа фанларга узвий боғлиқдир.

«Махсус фанларни ўқитиш методикаси» фани доирасида магистрант талабалар билимига, укувига ва кўникмасига қўйиладиган талаблар

Магистрант талабалар фанни ўрганиш натижасида фанни ўқитишдан кўзланган мақсад ва вазифаларга эришишлари лозим, шу доирада олган билимларини, укувлари ва кўникмаларини илмий - тадқиқот, илмий - педагогик ва амалий - ишлаб чиқариш фаолиятларида самарали қўллай билишлари керак.

Фанни ўқитишдаги янги технологиялар

Талабаларга фанни замонавий усулда ўргатиш жараёнида уларнинг билимини баҳолаш учун қуйидаги янги технологиялар ва материаллардан фойдаланилади:

- - ахборот - педагогик ва масофали ўқитиш технологиялари;
- - ўқитишнинг техник воситалари, ўқув фильмлари, слайдлар, дидактик материаллар, плакатлар, тестлар, амалий масалалар, иш ўйинлари, кўргазмали қуроллар, электрон шаклдаги материаллар, статистик ахборот, тарқатма ўқув материаллари, методик кўрсатмалар, янги дарсликлар, маъруза матнлари, монографиялар;
- - компьютер - ахборот технологиялари, махсус дастурлар ҳамда ИНТЕРНЕТ ёрдамида фанга тегишли назарий ва услубий материаллар.

Фанни ўқитиш семестрлари ва услубий кўрсатмалар

«Махсус фанларни ўқитиш методикаси» фани магистратуранинг 5А340607 – «Халқаро молиявий бозорлардаги операциялар», 5А340608 – «Қимматли қоғозлар ва биржа иши», 5А340614 – «Инвестициялар бозорларини бошқариш» мутахассисликларида II семестрда 20 ҳафта давомида ушбу дастурга асосан ўқитилади.

Фанни ўрганиш маъруза, семинар машғулоти шаклида амалга оширилади. Талабалар олган назарий ва амалий билимларини мустаҳкамлаши учун мустақил таълим учун ажратилган торшириқларни ҳамда уй вазифаларини бажарадилар. Уларнинг олган билимларини назорат қилишда тест - синов, оралиқ, жорий ва якуний баҳолаш усуллари қўлланилади. Ўқитиш натижалари рейтинг тизими асосида ўқитувчилар томонидан баҳоланади.

Умумий ва ўқув ишлари турлари бўйича ҳажми

«Махсус фанларни ўқитиш методикаси» фанига 60 соат, яъни 20 соат маъруза, 20 соат семинар машғулоти учун ва 20 соат мустақил таълимга ажратилган.

2. ФАН ДАСТУРИ

Ўзбекистонда кадрлар тайёрлаш моделини мужассамлаштирган таълим тизими ва унинг ҳуқуқий асослари

Ўзбекистонда «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида»ги ва «Таълим тўғрисида»ги қонунларнинг моҳияти ва аҳамияти. Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги 343 - сонли қарори. Ўзбекистоннинг узлуксиз Таълим Стандартлари Давлат тизими. Олий таълимнинг билим ва таълим соҳаси - бакалавриат йўналишининг 340000 - «Бизнес ва бошқарув» ва 140000 - «Ўқитувчилар тайёрлаш ва педагогика фани» ҳамда магистратуранинг 5А340607 – «Халқаро молиявий бозорлардаги операциялар», 5А340608 – «Қимматли қоғозлар ва биржа иши», 5А340614 – «Инвестициялар бозорларини бошқариш» таълим соҳалари бўйича Давлат таълим стандартлари талаблари. «Қимматли қоғозлар ва биржа иши» кафедраси томонидан бакалавриат йўналишларига ва магистратура мутахассисликларига ўтиладиган махсус фанлар мажмуаси, уларнинг ўзаро боғлиқлиги ва ўқитишнинг кетма - кетлиги. Махсус фанларни ўқитишда олий таълим жараёнини ишлаб чиқариш билан интеграциясининг аҳамияти ва ўрни.

Махсус фанларни ўқитишнинг янги педагогик технологиялари

Ахборот технологиялари ва масофали ўқитиш – бу ахборотлаштириш асрида таълимнинг самарадорлигини ва сифатини оширишнинг зарурий омилларидир. Ўзбекистонда таълимни ахборотлаштириш ва компьютерлаштириш масалалари.

Махсус фанларни ўқитишнинг ўқув - услубий, техник ва информацион таъминоти

Мутахассисликнинг махсус фанлари бўйича ўқув - услубий комплекснинг таркибий қисмлари, уларни тузиш ва ўқув жараёнида қўллаш методикаси. Намунавий дастурлар. Ишчи дастурлар. Технологик хариталар. Календарь режалар. Индивидуал иш режасини тузиш методикаси.

Маъруза дарсларини ўтказиш ва талабалар билимини баҳолаш методикаси

Маъруза мавзуларини тузиш, уларга тайёргарлик кўриш ва маъруза дарсларини ўтиш методикаси. Маърузаматнини тузиш, унинг таркиби,

мазмуни ва шакллари (қоғозли ва электрон). *Адабиётлар устида ишлаш, уларни танлаш ва маърузаларда қўллаш методикаси.*

Семинар машғулотларини ўтказиш методикаси, талабалар билимини баҳолаш

Семинар машғулотлари мавзуларини тузиш, уларга тайёргарлик кўриш ва дарсларни ўтиш методикаси. Семинар машғулоти ўқув режаси. Талабаларнинг амалий билимларини шакллантириш ва назорат қилишда педагогик ва психологик усулларни қўллаш методикаси. Жорий назоратни ўтказиш ва талабаларнинг амалий билимларини баҳолаш методикаси.

Аудиториядан ташқари машғулотларни ўтказиш ва талабалар билимини баҳолаш методикаси

Аудиториядан ташқари машғулотларнинг турлари (курс ишлари, мустақил таълим, амалиётлар, рефератлар, малакавий - битирув ишлари, магистрлик диссертацияси) ва шакллари, уларга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш методикаси. *Мустақил таълимни ташкиллаштириш ва бажарилишини амалга ошириш методикаси.*

Илмий - тадқиқот ва илмий - педагогик ишларни ўтказиш, иқтидорли талабалар билан ишлаш методикаси

Талабаларнинг илмий - тадқиқот ва илмий - педагогик ишларни ўтказиш, иқтидорли талабалар билан ишлашдоирасидагимашғулотлар турлари ва шакллари, мавзуларини тузиш, уларга тайёргарлик кўриш ва ўтказиш методикаси. *Талабаларнинг илмий - тадқиқот ишларини ташкиллаштириш ва уларни самарали бажарилишини таъминлаш.*

3. СЕМИНАР МАШҒУЛОТЛАРИ МАВЗУЛАРИ

Ўзбекистонда кадрлар тайёрлаш моделини мужассамлаштирган таълим тизими ва унинг ҳуқуқий асослари

Ўзбекистонда «Кадрлар тайёрлаш миллий дастури тўғрисида»ги ва «Таълим тўғрисида»ги қонунларнинг моҳияти, аҳамияти*. Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги, 343 - сонли қарори. Ўзбекистоннинг узлуксиз таълим стандартлари Давлат тизими*. Олий таълимнинг билим ва таълим соҳаси - бакалавриат йўналишининг 340000 - «Бизнес ва бошқарув» ва 140000 - «Ўқитувчилар тайёрлаш ва педагогика фани» талабаларининг

зарурий мазмуни ва тайёрлик даражасига қўйилган талаблар*. Магистратуранинг 5А340607 – «Халқаро молиявий бозорлардаги операциялар», 5А340608 – «Қимматли қоғозлар ва биржа иши», 5А340614 – «Инвестициялар бозорларини бошқариш» таълим соҳалари бўйича Давлат таълим стандартлари талаблари*. «Қимматли қоғозлар ва биржа иши» кафедраси томонидан бакалавриат йўналишларига ва магистратура мутахассисликларига ўтиладиган махсус фанлар мажмуаси, уларнинг ўзаро боғлиқлиги ва ўқитишнинг изчиллигини таъминлаш.

Махсус фанларни ўқитишнинг янги педагогик технологиялари

Таълим соҳасидаги янги ахборот - педагогик технологиялар*. Ўзбекистонда таълимни ахборотлаштириш ва компьютерлаш - тиришнинг ҳозирги ҳолати ва истиқболларини таъминлаш методикаси*.

Махсус фанларни ўқитишнинг ўкув - услубий, техник ва информацион таъминоти

Мутахассисликнинг махсус фанлари бўйича ўқув - услубий комплекснинг таркибий қисмлари, уларни тузиш ва ўқув жараёнида қўллаш методикаси*. Маъруза матнларини, ўқув қўлланмаларни, методик кўрсатмаларни, дарсликларни, техник кўргазмали қуролларни, амалий - тест саволларни, ўқув - компьютер дастурларини, техник ускуналарни, ИНТЕРНЕТ информацион технологияларни, интерактив ва масофавий ўқитиш технологияларни тайёрлаш ва улардан фойдаланиш методикаси.

Семинар машғулотларини ўтказиш ва талабалар билимини баҳолаш методикаси

Талабаларнинг назарий билимларини шакллантириш ва назорат қилишда педагогик ва психологик усулларни қўллаш методикаси. Оралиқ назоратни ўтказиш методикаси*. Якуний назоратни ўтказиш методикаси*.

Семинар машғулотларини ўтказиш методикаси, талабалар билимини баҳолаш

Семинар машғулоти ўқув - услубий дастури, унинг мазмуни ва таркибий тузилиши*. Семинар машғулоти режасининг тузилиши, унинг таркиби ва мазмуни*. Семинар машғулоти юзасидан ўкув - услубий адабиётлардан фойдаланиш ва уларни қўллаш методикаси. Амалий масалалар тузиш ва уларни ечиш методикаси*.

Аудиториядан ташқари машғулотларни ўтказиш ва талабалар билимини бахолаш методикаси

Курс ишларини, рефератларни, малакавий - битирув ишларини, магистрлик диссертациясини бажариш методикаси. Талабаларнинг аудиториядан ташқари машғулотлари доирасидаги билимларини шакллантириш, назорат қилиш ва баҳолаш методикаси*.

Илмий - тадқиқот ва илмий - педагогик ишларни ўтказиш, иқтидорли талабалар билан ишлаш методикаси

Талабаларнинг илмий - тадқиқот ишларини ташкиллаштириш ва уларни самарали бажарилишини таъминлаш методикаси. Илмий - тадқиқот ва илмий - педагогик ишларни бажариш методикаси. Иқтидорли талабалар билан ишлашни кафедранинг ишлаб чиқаришдаги филиаллари базаларида ташкиллаштириш ва амалга ошириш методикаси. Талабаларнинг илмий - тадқиқот ва илмий - педагогик ишларини ўтказиш, иқтидорли талабалар билан ишлашдоирасидаги билимларини шакллантириш, назорат қилиш ва баҳолаш усуллари*.

4. Тавсия этилган мавзулар бўйича кўргазма - намойиш материаллари, ўқув фильмлари ва бошқа дидактик материаллар

Ушбу фанни ўқитишда янги ахборот технологияларидан, ташкилотларнинг сайт ва электрон почталаридан фойдаланиш методикаси.

Тавсия этиладиган сайтлар:

1. Фонд биржаларининг халқаро федерацияси http://www.fibv.com/
2. Қимматли қоғозлар бўйича комиссияларнинг халқаро ташкилоти http://www.iosco.org/
3. АҚШҚимматли қоғозлар ва биржалар бўйича комиссияси http://www.sek.gov/
4. Европа иттифоқи директиваларининг тўлиғ матни http://www.europa.eu.int/
5. Франциянинг биржавий операциялари бўйича комиссияси http://www.cob.fr/
6. Италиянинг фонд бозори бўйича комиссияси CONSOB http://www.consob.it/
7. Испаниянинг фонд бозори бўйича миллий комиссияси CNMV http://www.cnmv.es/
8. Австралиянинг қимматли қоғозлар ва инвестициялар бўйича комиссияси ASIChttp://www.asic.gov.au/
9. Ўзбекистон Республикаси Давлат Марказий Депозитарийси http://www.deponet.uz/

10. «Тошкент» РФБ http://www.uzse.com/ http://www.uzse.com/
11. Ўзбекистон Республикаси Давлат Мулки Қумитаси қошидаги Қимматли қоғозлар бозори фаолиятини мувофиқлаштириш ва назорат қилиш Маркази http://www.atm.uz/
12. Журнал «Рынок ценных бумаг» (РФ) http://www.rcb.ru
13. ОЭСР http://www.oecd.org/
14. Европа инвестиция банки European Investment Bank http://www.eib.org/
15. Европа тикланиш ва тараққиёт банки European Bank for Reconstruction and Development http://www.ebrd.com/
16. Европа ва Осиё мамлакатлари фонд биржалари Федерацияси Federation of Euro - Asian Stock Exchanges http://www.feas.org/
17. Европа фонд биржалари Федерацияси Federation of European Stock Exchanges http://www.fese.be/
18. Шимолий Америка фонд биржалари Федерацияси Federacion Iberoamericana de Bolsas de Valores http://www.fiabv.org/
19. Меррил Линч Merrill Lynch http://www.ml.com/
20. Морган Стэнли Morgan Stanley http://www.ms.com/
21. Джи.Пи.Морган J.P.Morgan &Co. http://www.jpmorgan.com/
22. Буюк Британия, Молиявий хизматлар бўйича Кенгаш The Financial Services Authority http://www.fsa.gov.uk/
23. Германия, Қимматли қоғозлар ва фьючерслар бўйича Комиссия Bundesaufsichsamt fur den Wertpaplerhandel http://www.bawe.de/
24. Гонконг, Қмматли қоғозлар ва фьючерслар бўйича Комиссия Securities and Futures Commission http://www.hksfc.org.hk/
25. ХХР, Хитой фонд бозори бўйича Комиссия China Securities Regulatory Commission http://www.csrc.gov.cn/
26. Малайзия, Қимматли қоғозлар бўйича Комиссия Securities Commission http://www.sc.com.my/
27. Россия Федерацияси, Қимматли қоғозлар бўйича Федерал комиссия http://www.fedcom.ru/
28. Япония, Молия Вазирлиги http://www. mof.go.jp/
29. *Рейтинг агентликлари:*
30. Moody*s Investors Service http://www.moodys.com/
31. Standard & Poor*s http://www.standardpoor.com/
32. Fitch IBCA http://www.fitchibca.com/
33. Duff & Phelps Credit Rating Co. http://www.dcrco.com/
34. *Илмий тадқиқот ташкилотлари ва консалтинг фирмалари:*

35. Брайан Тэйлор тадқиқотлари Global Financial Data http://www. global findata.com
36. Иқтисодий тадқиқотлар Миллий бюроси (АКШ) National Bureau of Economic Research http://www.nberws.nber.org/papersbyprog/
37. Акциялар Немис институти Deutsches Aktieninstitut e.V. http://www.dal.de/
38. Internet Trading Group http://www. internettrading.ru/
39. *Ахборот агентликлари:*
40. Dow Jones Co. http://www.dowjones.com/
41. Reuters http://www.reuters.com/
42. Telestock http://www.teleserv.co.uk/

5. ЎЗЛАШТИРИШ НАЗОРАТИ

Ушбу фан бўйича ўқув режада жами 60 соат ажратилган бўлиб, шундан 20 соат маъруза, 20 соат семинармашғулоти, 20 соат мустақил таълим. Талаба ўқув жараёнида максимал 60 балл, шундан жорий 24,0 балл, оралиқ 18,0 балл ва якуний 18,0 балл тўплаши керак.

Якуний баҳолашда фан бўйича дастур тўла ўтилгандан сўнг магистратура тингловчисининг билими баҳоланади. Якуний баҳо турига ажратилган баллар миқдори ўқув режасида фанга ажратилган соатнинг 30 фоизи миқдорида белгиланади. Фан бўйича якуний баҳолаш босқичи белгиланган тартибда «қзма иш» усулида ўтказилади.

Фан бўйича минимал 55% ва ундан юқори фоизни тўплаган магистратура талабаси қониқарли ўқиётган деб ҳисобланади. Фанлар бўйича минимал баллнинг 55 фоизидан кам балл тўплаган магистратура талабаси қониқарсиз (академик қарздор) ўқиётган деб баҳоланади.

6. АДАБИЁТЛАР

Асосий адабиётлар

1. Каримов И.А. Ўзбекистон XXI асрга интилмоқда. - Т.: Ўзбекистон, 1999.
2. Каримов И.А. Иқтисодиётни эркинлаштириш ва ислоҳотларни чуқурлаштириш - энг муҳим вазифамиз. - Т.: Ўзбекистон, 2000.
3. Каримов И.А. Баркамол авлод – Ўзбекистон тараққиётининг пойдевори. – Т.: Ўзбекистон, 1997.
4. Ўзбекистон Республикасининг «Таълим тўғрисида»ги қонуни. - Т., 1997.
5. Ўзбекистон Республикасининг «Кадрлар тайёрлаш Миллий дастури». - Т., 1997.

6. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2001 йил 16 августдаги 343 - сонли қарори. –Т., 2001.s
7. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1998 йил 5 январдаги 5 - сонли «Узлуксиз таълим тизими учун Давлат таълим стандартларини ишлаб чиқиш ва жорий этиш тўғрисида»ги қарори. - Т., 1998.
8. Ўзбекистон Республикаси олий таълимнинг меъёрий ҳужжатлари. - Т., 2001.
9. Олий таълим. Меъёрий ҳужжатлар тўплами. - Т., 2001.
10. Гулямов С.С., Шибаршова Л.И., Абдуллаев А.Х. «Внедрение новых информационных технологий и дистационного обучения в образовательные учреждения Узбекистана». - Т., 2002.
11. Гулямов С.С., Абдуллаев А.Х., Алимов А.А. Новые педагогические технологии. Рекомендации по организации дистанционного обучения./Под ред. акад. Гулямова С.С. – Т., 2002.
12. Фарберман Б.Л. и др. Методические рекомендации по проектированию и реализации педагогических технологий. Интерактивные методы обучения. Часть 2. - Т., 2002.
13. Қурбонов Ш., Сейтхалилов А. Узлуксиз таълимда кадрлар тайёрлашнинг миллий модели. – Т.: Шарқ, 2000.
14. Мавлонов С., Тўраева Ж. Педагогика. – Т.: Ўқитувчи. 2001.

Қўшимча адабиётлар

15. Университеты и общество. Сотрудничество университетов на рубеже веков: материалы 1 - ой международной конференции Университетов стран СНГ и Балтии (МГУ имени М.В. Ломоносова, 23 - 24 марта 2000г.) – М.: Изд. МГУ, 2001.
16. Управление современным образованием: социальные и экономические аспекты /А.Н. Тихонов и др. - М.: Вита - Пресс, 1998.
17. Беспалько Б. Слагаемые в педагогической технологии. –М.: Педагогика. 1999.
18. Всемирная декларация о высшем образовании для XXI века: подходы и практические меры. – Париж: 1998.
19. Дайана Холперн. Психология критического мышления. – С - Пб., 2000.
20. Пидкасистый П.И., Фридман Л.М., Гарцков М.Г. Психолого - дидактический справочник преподавателя высшей школы. - М.: Высшая школа. 1999.
21. Психология и педагогика:/Под ред. А.А.Радугина. - М.: Центр. 1999.
22. Селевко Г.К. Современные образовательные технологии. –М.: Центр. 1998.
23. Фарберман Б.Л. Илғор педагогик технологиялар. –Т.: Фан. 2000.

24. Зиёмуҳаммадод Б., Абдуллаева Ш. Педагогика: Олий ўқув юртлари учун дарслик. –Т.: Ўзбекистон миллий энциклопедияси, 2000.